

LEGE **pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I. – Articolul 176 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. în titlul articolului cuvântul „cetățenilor” se substituie cu cuvântul „persoanelor”;

2. la alineatul (1) literele a), d) și e) se abrogă.

Art. II. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art.100), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

Articolul 423⁵ se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Contravenția specificată la art. 71² se examinează de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității. Decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării se adoptă cu majoritatea de voturi ale membrilor Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării prezenți la ședință.”

Art. III. – Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității (Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 103, art. 355),cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (1), după cuvântul „origine” se completează cu cuvintele „națională și etnică, și statut social”, iar după cuvântul „sex” se completează cu cuvintele „identitate de gen”, după cuvântul „dizabilitate” se completează cu cuvintele „stare de sănătate”, cuvintele „opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar” se substituie cu cuvintele „opinii politice sau orice alte opinii, avere, naștere sau orice alt criteriu.”; va avea următorul cuprins:

2. La articolul 2:

la noțiunea „discriminare” după cuvântul „libertăți” se completează cu cuvintele „, interese legitime și beneficii”, iar cuvântul „reale” se substituie cu textul „protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare;”;

la noțiunea „discriminare directă”, cuvântul „prohibitive” se substituie cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse”;

la noțiunea „discriminare indirectă” și „discriminare prin asociere”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvântul „protejate”;

la noțiunea „hărțuire”, cuvintele „stipulate de prezenta lege” se substituie cu cuvintele „protejate, reale sau presupuse”;

noțiunea „măsuri pozitive” va avea următorul cuprins:

„măsuri pozitive -acțiuni speciale provizorii luate pînă la asigurarea efectivă a egalității care au menirea să prevină sau să compenseze dezavantajele legate de criteriile protejate;”;

3. Articolul 4:

litera a) va avea următorul cuprins:

„ a) promovarea sau practicarea discriminării de către persoana cu funcție de răspundere, persoana publică sau persoana cu funcție de demnitate publică;”;

la litera f) cuvintele „săvîrșită de două sau mai multe ori” se substituie cu cuvintele „continuă sau prelungită”.

4. La articolul 5, litera b), cuvintele „ medierea prin” se exclud.

5. Articolul 7:

titlul articolului se completează la final cu cuvintele „și în exercitarea unei profesii”;

la alineatul (1), cuvintele „stabilite de prezenta lege” se substituie cu cuvântul „protejate”, iar cuvintele „de șanse sau tratament la angajare sau concediere” se substituie cu cuvintele „la încheierea, suspendarea, modificarea sau încetarea raportului de muncă”;

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor protejate, care au drept scop sau efect limitarea sau subminarea egalității la afilierea sau accesarea într-o organizație a salariaților sau patronatului, sau orice organizație ai cărei membri exercită o anumită profesie, inclusive la avantajele obținute de această organizație.”;

la alineatul (2) dispoziția va avea următorul cuprins:

„Se consideră discriminatorii acțiunile săvîrșite în baza criteriilor protejate, precum:”;

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) stabilirea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane la afilierea sau accesarea într-o organizație sau profesie;”.

6. Articolul 9:

titlul articolului și alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 9.** Interzicerea discriminării în domeniul educației

(1) Se interzice orice deosebire, excludere restricție sau preferință pe baza criteriilor protejate, care au drept scop sau efect limitarea sau subminarea egalității în domeniul educației.

(2) Se consideră discriminatorii acțiunile săvârșite în baza criteriilor protejate precum:

a) limitarea accesului la educație în instituțiile de învățământ de orice tip și nivel;

b) limitarea sau subminarea egalității în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor;

c) limitarea sau subminarea egalității în activitatea științifico-didactică;

d) hărțuirea;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Instituțiile de învățământ asigură respectarea principiului nediscriminării:

a) prin asigurarea accesibilității tuturor persoanelor la educație;

b) la elaborarea materialelor didactice și programelor de studii;

c) prin formarea și instruirea cadrelor didactice privind aplicarea metodelor și mijloacelor de prevenire a actelor de discriminare și de sesizare a autorităților competente.”.

7. Articolul 11:

la alineatul (1), cuvintele „este un organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public” se substituie cu cuvintele „este o autoritate publică autonomă, organ colegial”, iar cuvintele „autoritățile publice” se substituie cu cuvintele „orice autoritate publică, persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și față de orice persoană cu funcție de răspundere de toate nivelurile”;

alineatul (4) se completează la început cu propoziția „Președintele Consiliului anunță Parlamentul cu privire la expirarea mandatului membrilor cu cel puțin trei luni înainte de expirare.”;

se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) Membrii Consiliului nu pot fi persecutați sau trași la răspundere juridică pentru opiniile exprimate și pentru acțiunile pe care le îndeplinesc, cu respectarea legii, pe durata exercitării mandatului.”;

la alineatul (9), după cuvintele „depunerii cererii de demisie” se completează cu cuvântul „revocare”, iar la final după cuvântul „revocat” se completează cu cuvintele „demisionat sau decizionat.”;

se completează cu alineatul (10¹) cu următorul cuprins:

„(10¹) Membrii Consiliului nu pot deține mai mult de două mandate.”;

8. La articolul 12 alineatul (1):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) înaintează propuneri de modificare a legislației în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurarea egalității;”;

la litera d) cuvintele „în domeniu” se substituie cu cuvintele „din perspectiva standardelor privind nediscriminarea;”;

literele f), j) vor avea următorul cuprins:

„f) elaborează recomandări de ordin general în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

j) efectuează vizite pentru investigarea la fața locului a faptelor care formează obiectul plîngerii și a modului de executare a recomandărilor;”;

la litera k) după cuvântul „discriminatorii,” se completează cu cuvintele „și examinează contravenții”.

9. Articolul 13:

alineatele (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Constatarea existenței sau inexistenței faptei de discriminare se inițiază de Consiliu din oficiu, la cererea victimei, inclusiv la cererea sindicatelor, asociațiilor obștești și altor persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia invocă comiterea faptei discriminatorii.

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Plîngerea cu privire la fapta de discriminare se depune la Consiliu în nume propriu, în interesul altei persoane doar cu acordul acesteia, în interesul unui grup de persoane sau al unei comunități. Plîngerea se depune personal ori prin reprezentant.”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Plîngerea trebuie să conțină o descriere a încălcării dreptului persoanei, momentul în care a avut loc această încălcare, faptele și eventualele dovezi care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare, numele și adresa persoanei care o depune, precum și datele de identificare ale persoanei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Plîngerea poate fi depusă la Consiliu în termen de un an de la data săvîrșirii faptei sau de la data la care putea sau trebuia să cunoască despre săvîrșirea ei. În cazul unei fapte continue sau prelungite termenul curge de la data săvîrșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.”;

10. Articolul 14 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 14.** Respingerea plîngerii

(1) Consiliul respinge plîngerea dacă aceasta:

- a) nu conține datele de identificare ale persoanei care a depus-o;
- b) nu face referire la acțiuni sau inacțiuni discriminatorii;
- c) a fost depusă în interesul altei persoane fără acordul acesteia;
- d) nu este posibilă identificarea persoanei care se presupune că a comis fapta de discriminare;
- e) este o plîngere repetată care are aceleași părți, același obiect și aceleași temeiuri și nu conține informații și dovezi noi.

(2) Respingerea plîngerii în temeiurile stabilite la alin (1) lit. a), lit. b) și lit. d) nu exclude posibilitatea depunerii repetate a plîngerii.”.

11. Se completează cu articolul 14¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 14¹.** Inadmisibilitatea plîngerii

(1) Consiliul declară plîngerea inadmisibilă dacă aceasta:

- a) nu conține date care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare;
- b) este depusă cu încălcarea termenului de prescripție;
- c) nu ține de competența Consiliului;

d) are un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare a prezentei legi.

(2) Dacă examinarea plîngerii nu ține de competența Consiliului, petiționarul sau persoana interesată este informată despre dreptul de a se adresa autorității competente, cu indicarea, după caz, a acesteia.”.

12. Articolul 15:

alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a examinării plîngerii.”;

se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) În procesul examinării plîngerii, Consiliul are dreptul să efectueze vizite pentru investigarea la fața locului a faptelor care formează obiectul plîngerii. Împiedicarea activității de investigare se sancționează conform legislației.

(3²) În cadrul examinării plîngerii pot fi depuse opinii juridice privind faptele care formează obiectul plîngerii.”;

la alineatul (5), după textul „de 5 zile” se completează cu cuvintele „de la adoptare”, iar după cuvântul ”întreprinse” se completează cu cuvintele „cu prezentarea eventualilor dovezi în acest sens”

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Consiliul are dreptul să informeze opinia publică referitor la neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate pentru examinarea plîngerilor, ignorarea intenționată, neexecutarea recomandărilor emise și alte forme de împiedicare a activității.”;

13. La articolul 18:

alineatul (2) se completează cu propoziția „Acestea nu pot solicita repararea prejudiciului moral și material.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Răspîndirea informației despre viața privată și identitatea victimei discriminării se interzice. Înregistrarea, păstrarea și utilizarea informațiilor cu caracter personal privind victimele discriminării se fac cu respectarea Legii privind protecția datelor cu caracter personal.”

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) La examinarea pricinii în care se invocă o faptă de discriminare instanța de judecată din oficiu introduce în proces Consiliul pentru a depune concluzii.”.

14. Articolul 20:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În cazul unei discriminării continue sau prelungite termenul de prescripție începe să curgă de la data ultimei acțiuni sau inacțiuni.”.

15. Articolul 22 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Activitatea Consiliului este finanțată din mijloace financiare alocate de bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege, care vor acoperi costul estimativ al tuturor activităților, astfel încât acesta să-și exercite efectiv, eficient și plener activitățile. Bugetul Consiliului se remite Guvernului care examinează și avizează pentru a fi inclus în proiectul legii bugetului de stat pentru anul următor.”.

Art. IV. – Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012 (Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 48, art. 148), se modifică și se completează după cum urmează:

1. Punctul 2 va avea următorul cuprins:

„Misiunea Consiliului este prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității.”;

2. Punctul 4:

la noțiunea „reclamat” după cuvintele „s-a formulat plîngerea” se completează cu cuvintele „sau nota de autosesizare”;

3. Punctul 7:

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) semnează deciziile și celelalte acte ale Consiliului olograf sau, după caz, prin aplicarea semnăturii electronice;”;

se completează cu literele d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) poate delega exercitarea atribuțiilor sale, cu excepția celor menționate la lit. e) și g), unui membru al Consiliului sau șefului aparatului administrativ, cu acordul acestuia;”;

la litera i) cuvintele „în prezentul regulament” se substituie cu cuvintele „de legislație”.

4. Punctul 11:

prima propoziție va avea următorul cuprins:

„Consiliul deliberază în prezența a cel puțin 4 membri.”;

se completează cu următoarea propoziție:

„În cazul în care din motive obiective un membru al Consiliului nu poate fi prezent la ședință participarea acestuia poate avea loc și prin mijloace de comunicare la distanță care să întrunească condițiile tehnice necesare pentru identificarea acestuia, retransmiterea în mod continuu a deliberărilor, astfel încât să se asigure luarea la cunoștință de către acesta a tuturor aspectelor discutate în cadrul ședinței și care totodată să garanteze securizarea comunicării.”.

5. Punctul 15:

la litera a), cuvântul „examinează” se substituie cu cuvântul „soluționează”;

la litera c), cuvintele „contribuie la” se substituie cu cuvântul „propun”;

6. Punctul 19 va avea următorul cuprins:

„19. În exercitarea atribuțiilor de prevenire și eliminare a discriminării și de asigurare a egalității tuturor persoanelor, Consiliul adoptă decizii, avize consultative, acte de constatare, încetează procedura în urma acordurilor de conciliere, întocmește demersuri și sesizări, elaborează studii și rapoarte, prezintă informații și depune solicitări.”

Capitolul IV: în titlu Secțiunii 1 cuvintele „în domeniul discriminării” se substituie cu cuvintele „în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității”;

7. Punctul 21:

partea introductivă va avea următorul cuprins:

„În scopul perfecționării legislației, precum și schimbării practicilor în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării, Consiliul:”;

la litera a), cuvintele „în domeniul prevenirii și combaterii discriminării” se substituie cu cuvintele „în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității”;

la litera b), cuvintele „legislația din domeniul prevenirii și combaterii discriminării” se substituie cu cuvintele „standardele privind nediscriminarea”;

litera c) se abrogă;

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) elaborează și abrogă recomandări de ordin general în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității și le aprobă.”;

8. Punctul 25:

la litera b), cuvintele „presei scrise sau audiovizualului,, se substituie cu cuvintele „mass-media”;

se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) prezintă mijloacelor de informare în masă informații despre cazurile de discriminare constatate și despre acțiunile persoanelor cu funcții de răspundere care au comis fapte de discriminare.” ;

litera e) se abrogă;

9. Punctul 27 se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Rapoartele generale se prezintă Parlamentului, iar cele tematice la solicitare și se publică pe pagina web a Consiliului..”;

10. Se completează cu Secțiunea 2¹ cu următorul cuprins:

„Secțiunea 2¹

Monitorizarea modului de implementare a legislației din perspectiva standardelor privind nediscriminarea

30¹. În vederea monitorizării modului de implementare a legislației din perspectiva standardelor privind nediscriminarea, Consiliul:

a) supraveghează modul de implementare de către persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat a legislației în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

b) acordă suport metodologic persoanelor fizice și juridice din domeniul public și privat în procesul de implementare a legislației în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității;

c) colectează informații despre dimensiunile, starea și tendințele fenomenului discriminării la nivel național;

d) elaborează studii și rapoarte tematice și generale.

30². Neprezentarea informației solicitate de Consiliu în procesul de monitorizare va fi calificată ca împiedicare a activității și va atrage răspunderea contravențională.”;

11. Se completează cu punctul 31¹ cu următorul cuprins:

„31¹. În scopul acordării asistenței științifico-analitice precum și de altă natură, pe lângă Consiliu poate fi creat un consiliu consultativ format din reprezentanți ai societății civile, mediul academic și experți independenți. Componenta consiliului și modul de lucru al acestuia se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliu.”

12. Titlul Secțiunii a 4-a va avea următorul cuprins :

„Sanționarea pentru faptele de discriminare”;

13. La punctul 32 literele a) și b) vor avea următorul cuprins:

„a) intervine cu demersuri de intentare a procedurilor disciplinare în privința persoanelor care au comis în activitatea lor fapte discriminatorii;

b) sesizează organele de urmărire penală în cazul săvârșirii unor fapte discriminatorii ce întrunesc elemente ale unei infracțiuni;”.

14. La punctul 37 după cuvântul „e-mail” se introduce cuvântul „ , on-line”.

15. Punctele 38, 42 și 43 se abrogă.

16. La punctul 39 cuvintele „a Consiliului” se exclude.

17. Punctul 45 va avea următorul cuprins:

„45. Petiționarul sau persoana interesată care a depus plîngerea poate oricînd să o retragă. Retragerea plîngerii se solicită prin cerere în formă scrisă sau se expune verbal în cadrul ședinței, acest fapt consemnîndu-se în procesul-verbal al acesteia. Retragerea plîngerii constituie temei de încetare a examinării. În cazul în care plîngerea vizează o problemă cu impact asupra unui grup de persoane sau a unei comunități, retragerea plîngerii, nu împiedică Consiliul să adopte decizia.

18. La punctul 50, cuvintele „ , desemnat de președinte” se exclude.

19. Punctul 51 se abrogă.

20. Punctul 52 va avea următorul cuprins:

„52. Secretarul din cadrul aparatului administrativ întocmește un raport asupra plîngerii, pe care îl prezintă membrului raportor.”.

21. Se completează cu punctele 53¹- 53⁶ cu următorul cuprins:

„53¹. La necesitate, membrul raportor poate dispune prin rezoluție investigarea la fața locului a faptelor care formează obiectul plîngerii, precum și modului de executare a recomandărilor formulate și monitorizate de Consiliu și nu de mebrul raportor pe caz.

53². Rezoluția cuprinde obiectivele ce urmează a fi investigate, locul unde se desfășoară investigația, termenul în care se realizează investigația.

53³. Investigarea obiectivelor stabilite în rezoluția membrului raportor se poate realiza:

a) cu înștiințarea prealabilă a persoanei/persoanelor ce urmează a fi verificată/verificate;

b) inopinat.

53⁴. Acțiunea de investigare se efectuează de echipe formate din cel puțin două persoane. Echipa de investigare poate fi compusă din funcționarii aparatului administrativ.

53⁵. La cererea echipei de investigare, persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat au obligația, în condițiile legii:

a) să ofere informații și explicații verbale și, după caz, scrise, în legătură cu faptele care formează obiectul investigației;

b) să elibereze copiile documentelor solicitate;

c) să asigure sprijinul și condițiile necesare bunei desfășurări a investigației și să contribuie la clarificarea constatărilor.

53⁶. În termen de 5 zile de la data finalizării acțiunii de investigare, se întocmește, în scris, raportul de investigație. Raportul de investigație este semnat de toți membrii echipei de investigare și se depune la dosar. Raportul de investigație cuprinde etapele parcurse, operațiunile desfășurate, constatările la fața locului precum și probele pe care acestea se întemeiază.”;

20. La punctul 54 după propoziția a doua se completează cu următoarea propoziție:

„Secretarul din cadrul aparatului administrativ comunică părților cu cel puțin 10 zile înainte, data, ora, locul ședinței și publică informația respectivă pe pagina web a Consiliului.”

21. Se completează cu punctul 54¹ cu următorul cuprins:

„54¹. La cererea motivată a uneia din părți, Consiliul poate dispune amânarea ședinței, doar o singură dată.”;

22. Punctul 55 va avea următorul cuprins:

„55. În procesul de soluționare a plîngerii, Consiliul propune părților soluționarea amiabilă a conflictelor apărute în urma săvîrșirii faptelor

discriminatorii. Acordul de conciliere are caracter obligatoriu pentru părți și are drept efect soluționarea plîngerii.”

23. La punctul 56 cuvintele „susțin plîngerea” se substituie cu cuvintele „permit prezumția existenței unui fapt de discriminare”;

24. Punctele 57, 58 și 59 vor avea următorul cuprins:

„57. Secretarul din cadrul aparatului administrativ remite copia notei de autosesizare sau copia plîngerii și materialele care o însoțesc reclamatului cu cel puțin 15 zile înainte de data ședinței. Reclamatul este obligat, în termen de 10 zile de la recepționarea plîngerii, să prezinte opinia și probele care ar dovedi că fapta invocată în plîngere sau autosesizare nu constituie discriminare și informațiile pertinente solicitate în legătură cu faptele care formează obiectul plîngerii. Neprezentarea nejustificată a informațiilor, care au legătură cu faptele care formează obiectul plîngerii și sunt pertinente, solicitate de Consiliu este interpretată de Consiliu în defavoarea reclamatului.

58. În procesul de examinare a plîngerii părțile au dreptul să fie asistate de un avocat sau de un reprezentant.

59. Părțile implicate în soluționarea plîngerii care nu posedă limba de stat sau care au deficiențe senzoriale sînt în drept să beneficieze de serviciile unui interpret achitate de Consiliu. Despre acest fapt Consiliul este anunțat cu 7 zile înainte de ședință.”

25. Punctul 62 va avea următorul cuprins:

„62. După încheierea audierilor și examinării tuturor probelor anexate la dosar, secretarul din cadrul aparatului administrativ întocmește un proiect de decizie conform indicațiilor membrului raportor. Proiectul de decizie se prezintă de către membrul raportor spre examinare celorlalți membri ai Consiliului cu cel puțin 5 zile pînă la data stabilită pentru deliberare, membrul raportor trebuie să întocmească raportul.”

26. Punctul 65 va avea următorul cuprins:

„65. Decizia este un act oficial și executoriu de la data comunicării. Decizia Consiliului poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.”